

Kultur- og likestillingsdepartementet & Kunnskapsdepartementet
Leselyststrategi@kud.dep.no

Dato:
09.05.2023

INNSPILL TIL LESELYSTSTRATEGIEN

Ved Læringsmiljøsentret på Universitetet i Stavanger, forskes det på sensorisk lesing med barn. *Sensory books* prosjektet er første prosjektet som undersøker den pedagogiske verdien av lukt - olfaksjon - i barns læring, da særlig innen lesing. Dette tverrfaglige prosjektet, ledet av professor Natalia Kucirkova, ser nærmere på digitale bøker lest av barn i barnehagealder og undersøker om duftende bøker øker barns engasjement, forståelse og begrepslæring. Mer om prosjektet her: [Duftbøker – duftinntrykk og barns digitale lesing | Universitetet i Stavanger \(uis.no\)](#)

Natalia Kucirkova er i sitt arbeid opptatt av sosial rettferdighet i barns leseferdighet og deres bruk av teknologier. Hun er professor i tidlig barndom og utvikling ved Universitetet i Stavanger; Professor i lesing og barns utvikling ved The Open University og gjesteprofessor ved University College London, Storbritannia.

BIO: [Natalia Kucirkova | Universitetet i Stavanger \(uis.no\)](#)

1. Hva er de tre største utfordringene knyttet til lesing og leselyst?

År med forskning viser at høytlesing er grunnleggende for vedvarende leselyst, og støtter barns språk- og senere leseutvikling så vel som emosjonell utvikling. Høytlesing skaper rom for estetiske opplevelser og gode samtaler. Høytlesing gir verdifulle leseerfaringer som strekker seg ut over småbarnsalder. Men selv om lesing regnes som en viktig aktivitet for læring, og medborgerskap, er det mange barn som ikke liker å lese bøker.

En sentral utfordring er dermed å skape rom og muligheter til høytlesing i familier, barnehager og andre arenaer slik at alle barn får oppleve leseglede og mestring. For å oppnå god kvalitet av høytlesing, bør barna bli eksponert for ulike bøker, lesestiler og sensoriske opplevelser. Med disse kan de bedre utvikle sin egen kompetanse og leselyst.

2. Hva vil være de tre viktigste målgruppene for strategien?

De tre viktigste målgruppene for strategien burde være barnehager, familier og bibliotek. Disse aktørene er sentrale portvoktere for at små barn skal oppleve mangfoldig lesing og tilgang til lesestoff av høy kvalitet.

3. Hva bør de tre viktigste tiltakene i strategien være?

Strategien bør støtte;

1) Utviklingen av innovative og mangfoldige bøker, ikke bare når det gjelder innhold, men også format. For de yngre aldersgruppene handler innovativt format om ulike typer trykte og digitale ressurser, men også bøker som har ulike teksturer eller duftmaterialer.

2) Strategien skal støtte et tett samarbeid mellom familier, barnehager og bibliotek, med felles aktiviteter som er tematisert rundt felles interesser for barna og som er inkluderende (for eksempel de fire årstidene).

3) Strategien bør støtte relevant, reproduserbar og etisk forskning på småbarns lesing. Vår forskergruppe har gjennomført en nasjonal spørreundersøkelse med 1.000 foreldre med barn mellom tre og seks år. Undersøkelsen ble for første gang gjennomført med et nasjonalt representativt utvalg. Finansieringen var gjennom Forskningsrådet som en del av NFR 314311 forskningsprosjektet og UiS FILIORUM. For at resultatene kan bidra til forståelse av utvikling av barns leselyst i Norge, bør undersøkelsen gjentas med jevne mellom. Finansieringen for dette arbeidet er for tiden uklar.

4. Har dere gode eksempler på hva som bidrar til leselyst?

I vårt prosjekt, Sensory books, har vi sett at stimulasjon av sanser under lesing, og særlig luktesansen, bidrar til barns oppmerksomhet av boka, engasjerer til samtaler i familien, og interesse blant barnehageansatte og bibliotekarer for lesing med små barn. Fokuset på ulike lukter i miljøet har vært en katalysator for barn til å lage historier med ulike dufter, og for lokale barnehager og bibliotek å vurdere leserommet, ettersom alle de romlige kvalitetene rundt komfort også er en viktig faktor for lesing. Det finnes familier som ikke har tilgang til gode leseplasser hjemme, og det er viktig å tilby disse barna gode leseopplevelser. I et pilotprosjekt, sammen med Røde Kors og Sandnes bibliotek, har vi sett at det å lese med barn på biblioteket kan føre til viktige lesestunder til barn som ikke har voksne hjemme som leser for dem (frivillige fra Røde Kors leste til barna).

5. Er det andre viktige områder vi må huske på?

De sensoriske og de romlige aspektene ved lesing er viktige områder å huske på. Med de sensoriske aspektene mener vi lyder i omgivelsene som musikk eller støy fra trafikk, hvordan boken holdes, hvilke lukter det er i omgivelsene og det visuelle som bilder og farger. Disse aspektene er ofte glemt i diskusjoner om lesing og barns utvikling.

Signatur

Ulric Björck, Senterleder

Natalia Kucirkova, Professor